

ตัวแบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี

Administration of Health Security Model for Community Hospitals in Chonburi Province

สุจินต์ ชัยมังคลานนท์ และ สัมพันธ์ พลภักดิ์

Suchin Chaimungkalanon and Sampan Polapak

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) สภาพปัญหาของการบริหารจัดการ (2) ปัจจัยส่งที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ (3) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและ (4) ตัวแบบการบริหารจัดการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในเก็บข้อมูลจากเป็นประชาชนที่ใช้บริการโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีทั้ง 4 แห่ง จำนวน 1,200 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาร์โรวายามะเน่ ได้จำนวน 811 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าการถดถอยพหุคูณ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวน 9 คน ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญคือ โรงพยาบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเท่าที่ควร (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญคือ โรงพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้บริหารจัดการประสบผลสำเร็จคือ ด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่บุคลากรของโรงพยาบาลชุมชนมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมสุขภาพ ด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในทุกกิจกรรมดำเนินงานและ (4) ตัวแบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพ ที่สำคัญ คือ การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ความมั่นคงทางสุขภาพ, โรงพยาบาลชุมชน, จังหวัดชลบุรี

Abstract

This research aimed to (1) the problems of management (2) guidelines for management development (3) factors that have contributed significantly to the successful development and (4) a model of management. A questionnaire was used to collect research data from a population of 200 people using the formula Taro Yamane at a confidence level of 98%, calculated for a sample size of 811 people as a public service community hospital in Chonburi 4 of the statistics used in data analysis were mean, standard deviation, multiple regression and Pearson correlation coefficient. There are also depth interviews local experts the results showed that: (1) problems with management is important, the hospital did not give priority to promoting exercise as they should (2) guidelines for management

development is important, hospitals should focus on promoting physical activity to promote good health to the public (3) factors that have contributed significantly to the successful management is. The internal factors include the community hospital personnel are competent in the implementation of the health promotion program.

Keywords: administration, health security, community hospital, Chonburi province

บทนำ

งานให้บริการสุขภาพเป็นงานสำคัญที่สุดในระบบสุขภาพ ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่สุขภาพของประชาชน ซึ่งอาจมีรูปแบบที่มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ แต่มีองค์ประกอบหลักๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การมีเครือข่ายที่ให้บริการครอบคลุมตามความจำเป็นของประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงงานป้องกัน งานรักษา งานฟื้นฟูสภาพ และงานสร้างเสริมสุขภาพจะคุณภาพงานบริการต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เป็นไปตามความจำเป็นของผู้ป่วยอย่างเหมาะสม มีการประสานงานกัน ส่งต่อผู้ป่วยในเครือข่ายบริการสุขภาพแบบไร้รอยต่อ และต้องมีประสิทธิภาพในการให้บริการ ซึ่งมีการจัดการที่ดี เพื่อบรรลุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ดีเนื่องจากการดำเนินงานในปัจจุบันของโรงพยาบาลชุมชนยังมีปัญหาในการให้บริการกับประชาชนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมั่นคง ด้านสุขภาพจึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาในประเด็นนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของสุขภาพให้ประชาชนอันจะส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ของประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่งที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ประสบผลสำเร็จ

4. เพื่อศึกษาตัวแบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และการพัฒนา

ความหมายของการบริหารจัดการแบบ 11M วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า 11M ซึ่งประกอบด้วย 11 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (man) (2) การบริหารจัดการงบประมาณ (money) (3) การบริหารจัดการงานทั่วไป (management) (4) การบริหารจัดการ วัสดุอุปกรณ์ (material) (5) การบริหารจัดการคุณธรรม (morality) (6) การให้บริการประชาชน (market) (7) การบริหารจัดการข่าวสาร หรือ ข้อมูลข่าวสาร (message) (8) วิธีการ ระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค (method) (9) การบริหารจัดการเวลา หรือ กรอบเวลาในการปฏิบัติงาน (minute) (10) การประสานงาน หรือการประนีประนอม (mediation) และ (11) การวัดผล หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน (measurement)

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ

มั่นคงทางสุขภาพซึ่งความมั่นคงทางสุขภาพ ได้แก่ความไม่
เป็นโรคร้าย ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ถึงขั้นที่เป็นอุปสรรคต่อการ
ประกอบอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตตามปกติ

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กัญญา มานะกุล (2550) ศึกษา
เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอ
เพียง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์พบว่า หลังเรียน
กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ (1) มีคะแนนรวมจากการ
ทำแบบทดสอบด้านการอ่านออกเขียนภาษาไทยได้เพิ่มขึ้น
ร้อยละ 81.0 (2) มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบด้าน
การกินอาหารถูกต้องครบถ้วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 77.9 และ
(3) มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบด้านครอบครัวมี
ความอบอุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 79.4 นอกจากนี้จากการสังเกต
และสัมภาษณ์หลังเรียนพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่
ถูกต้องและตระหนักถึงความสำคัญของการกินอาหารให้ถูก
ต้องครบถ้วนการสร้างครอบครัวให้มีความอบอุ่นตลอดจน
การนำเอาหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำ
วันได้ดีขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถนำไปใช้
เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้าน
จอมจันทร์ได้

4. ความเป็นมา โครงสร้าง และ อำนาจหน้าที่
ของโรงพยาบาลชุมชนมิติทางการเมืองในยุคแรกๆที่เริ่ม
โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีการเรียกเก็บเงิน
30 บาท จากผู้ใช้สิทธิ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล พรรค
ประชาธิปัตย์ได้ยกเลิกการเรียกเก็บเงินดังกล่าว แต่เมื่อ
รัฐบาลพรรคเพื่อไทยได้เข้าประเทศไทย คณะกรรมการ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในสมัยที่นายวิทยา บุรณศิริ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ได้มีมติ
ให้เริ่มเรียกเก็บเงิน 30 บาท ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2555
แต่มีข่าวว่านายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นให้คณะกรรมการ
ยับยั้งการเก็บเงินไว้ก่อน ในโอกาสที่มีการประชุมวิชาการ

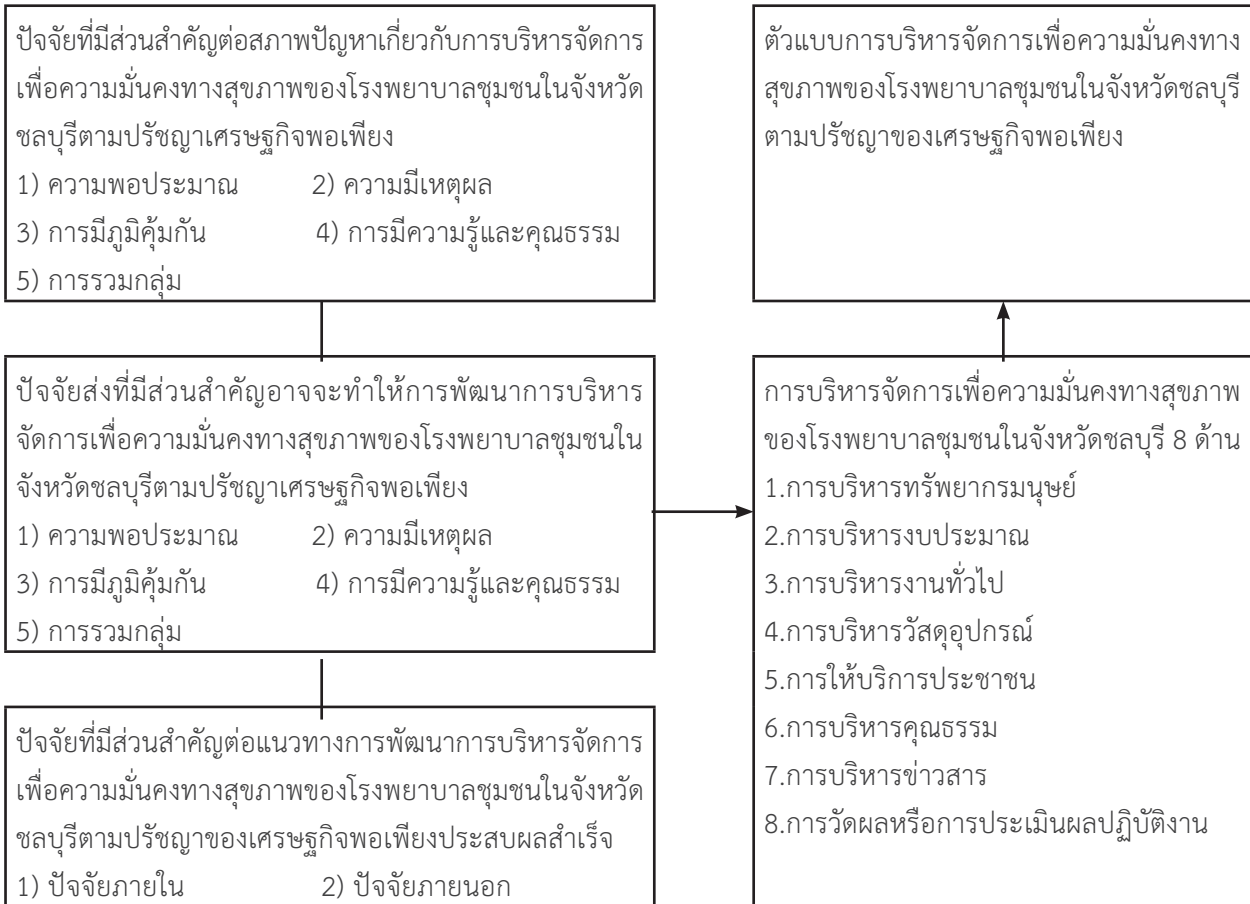
หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่ 2 เมื่อต้นปี 2555
โดยรัฐบาลมีแนวนโยบายลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความ
เป็นธรรมในระบบบริการสุขภาพที่ประชาชนได้รับผ่าน
การบูรณาการจัดระบบบริหาร ซึ่งนับตั้งแต่ใช้นโยบายหลัก
ประกันสุขภาพถ้วนหน้ามา มีการแยกการบริหารจัดการออก
เป็นสามกองทุน คือ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
กองทุนประกันสังคม และกองทุนสวัสดิการรักษายาบาล
ข้าราชการ ซึ่งสองกองทุนหลังนี้มีอยู่ก่อนจัดตั้งกองทุนหลัก
ประกันสุขภาพแห่งชาติ ทั้งสามกองทุนมีสถานภาพ ทั้งใน
เรื่องงบประมาณและผู้มีสิทธิแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย กรอบแนวคิด
ส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระและกรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่
เป็นตัวแปรตาม โดยกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ
(เหตุ) แบ่งเป็น (1) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อสภาพปัญหา
เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของ
โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีตามปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงได้แก่ (1.1) ความพอประมาณ (moderation)
(1.2) ความมีเหตุผล (rationality) (1.3) การมีภูมิคุ้มกัน
(self-immunity) (1.4) การมีความรู้ (knowledge)
(1.5) การมีคุณธรรม (morality) (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ,
2550 , น. 63-68) (2) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทาง
การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทาง
สุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การ
พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรง
พยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงประสบผลสำเร็จ (4) ตัวแบบการบริหารจัดการ
เพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาล

ตัวแปรอิสระ(เหตุ)

ตัวแปรตาม(ผล)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เชิงปริมาณ

ประชากร คือ บุคลากรเป้าหมายทั้งหมดที่ทำการศึกษา อันได้แก่ ประชาชนทั้งหมดเข้ารับบริการในโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 4 แห่งในจังหวัดชลบุรี (ชลบุรีมีโรงพยาบาลชุมชนทั้งหมด 10 โรงพยาบาล (Wikipedia, 2015) โดยที่โรงพยาบาลชุมชนทั้ง 4 แห่งมีความแตกต่างกันคือโรงพยาบาลบางละมุงและโรงพยาบาลแหลมฉบังเป็นโรงพยาบาลที่อยู่เขตนิคมอุตสาหกรรมมีประชาชนเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก บุคลากรทางการแพทย์และเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ยังเพียงพอต่อการ

ให้บริการประชาชนที่เขามาใช้บริการ ส่วนอีก 2 แห่งคือโรงพยาบาลวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหารและโรงพยาบาลสัตหีบ เป็นโรงพยาบาลที่ยังห่างไกลจากการเข้าถึงในด้านการบริการทางการแพทย์และการบริหารบุคลากรทางการแพทย์อีกทั้งยังเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กซึ่งอาจจะไม่เพียงพอต่อประชาชนที่มาใช้บริการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนที่มาใช้บริการของโรงพยาบาลดังกล่าว จำนวน 811 คน จำนวนนี้ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967, p. 398) ที่ระดับความคาดเคลื่อน 0.02 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 98%

เชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (in-depth interview of experts) หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

(key informants) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาดำเนินการคัดเลือกจากผู้รู้ที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน โดยใช้แนวคิดการสุ่มตัวอย่างที่เรียกว่า สโนบอล แซมปลิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ

แบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 1 ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วยคำถาม 16 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วย 10 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า 8M สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า 8M สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4 ข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม

เชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามไปทั้งสิ้น จำนวน 811 ชุด พร้อมให้คำแนะนำในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจความหมายคำถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาได้ทั้งสิ้น จำนวน 800 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.64 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 800 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เป็นการวิเคราะห์ในรูปตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าการถดถอยพหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาการบริหารจัดการความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากทุกข้อคำถามตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ดังนี้ (1) ปัญหาการบริหารจัดการด้านความพอประมาณ ได้แก่ โรงพยาบาลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการ ในจำนวนจำกัดหรือไม่มากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.35) (2) ด้านความมีเหตุผลได้แก่ โรงพยาบาลไม่ได้ให้ความสำคัญและการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชนมากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.36) (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันได้แก่ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในการป้องกันโรคอย่างถูกต้องมากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.34) (4) ด้านความรู้และคุณธรรมได้แก่ บุคลากรของโรงพยาบาลขาดความรู้ ด้านเทคนิคการให้บริการกับประชาชนทำให้ประชาชนบางส่วนไม่พึงพอใจต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 2.33) (5) ด้านการรวมกลุ่มได้แก่ โรง

พยาบาลไม่ได้ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดูแลและรักษาสุขภาพมากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.28)

สรุปในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้าน (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) ความรู้และคุณธรรม (5) การรวมกลุ่ม

3. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางพัฒนาการจัดการความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีใน 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านความพอประมาณได้แก่โรงพยาบาลควรได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการกับประชาชนอย่างเพียงพอและมากเท่าที่ควร (ค่าเฉลี่ย 2.41) (2) ด้านความเหตุผลได้แก่ โรงพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน (ค่าเฉลี่ย 2.46) (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันได้แก่ โรงพยาบาลควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในการป้องกันโรคระบาดอย่างสม่ำเสมออยู่เป็นประจำเช่น โรคไข้เลือดออก เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 2.40) (4) ด้านความรู้และคุณธรรมได้แก่บุคลากรของโรงพยาบาลควรให้บริการประชาชนโดยอาศัยหลักคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 2.3) (5) ด้านการรวมกลุ่ม ได้แก่ โรงพยาบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้การส่งเสริมสุขภาพเป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.37)

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีประสบความสำเร็จโดยแบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ดังนี้

4.1 ปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ผู้บริหาร โรงพยาบาลชุมชน มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำและมีการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมมาภิบาล การที่บุคลากรของโรงพยาบาลชุมชน มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน

ตามโครงการส่งเสริมสุขภาพ มีความขยันหมั่นเพียรมีความอดทนและความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.25)

4.2 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ภาครัฐ/ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องและชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในทุกกิจกรรม /โครงการ (ค่าเฉลี่ย 2.23)

5. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการ 8 ด้านในระดับปานกลาง ดังนี้ คือ (1) ด้านทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย 2.26) ว่าโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วยบุคลากรมีผู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตามแผนงานการบริหารจัดการด้านความมั่นคงทางสุขภาพ (2) ด้านงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 2.28) ว่า การที่โรงพยาบาลชุมชน ได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงาน (3) ด้านการจัดการทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 2.23) ว่าการที่โรงพยาบาลชุมชน สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพในการให้บริการประชาชน (4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.20) ว่าโรงพยาบาลชุมชน ได้รับการสนับสนุนให้มีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอกับจำนวนของผู้เข้ารับบริการ(5) ด้านการให้บริการประชาชน (ค่าเฉลี่ย 2.24) ว่าประชาชนได้รับการอย่างพึงพอใจ (6) ด้านคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 2.25) ว่าได้ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกันทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีเมตตาต่อประชาชนผู้มารับบริการ (7) ด้านข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย 2.23) ว่า ได้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ด้านความรู้ในด้านโรคและการป้องกันโรคให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงอยู่เป็นประจำ (8) ด้านการวัดผลหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.18) ว่า ได้มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการในการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนรวมถึงมีการนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาแก้ไขปรับปรุง อยู่อย่างสม่ำเสมอ

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองแบบตัวต่อตัว (face to face interview) ทั้ง 9 คน สรุปได้ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหาร

จัดการที่ว่า “โรงพยาบาล ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีความต้านทานต่อโรค (ค่าเฉลี่ย 2.46) ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นด้วยทั้ง 9 คน โดยให้เหตุผลว่า (1) เนื่องจากการพัฒนาใดก็ตามจะสำเร็จผลได้ดีและมีความยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยผู้คนมาร่วมกันทำงานเป็นทีมเป็นกลุ่มเป็นชมรมหรือคณะกรรมการ ยิ่งมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งหลากหลายและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ก็จะยิ่งเป็นผลดีต่อการสร้างเสริมสุขภาพองค์กรควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มและกิจกรรมของกลุ่มให้เต็มที่เท่าที่สามารถจะทำได้(2)เนื่องจากสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการมีภูมิคุ้มกันที่ต้องมีการวางแผนและเตรียมการรับมือเกี่ยวกับโรคระบาด

2. คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการส่งเสริมความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ที่ว่า “ความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเผยแพร่ความรู้และความเชื่อมั่นในการที่ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในทุกกิจกรรมต่อสาธารณชนโดยใช้ระบบเครือข่ายที่ทันสมัยภายในและภายนอกอย่างกว้างขวาง” โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ยรวม 2.27) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน เห็นด้วย เนื่องจากการให้เครือข่ายที่ทันสมัยทั้งภายในและภายนอกอย่างกว้างขวางเป็นปัจจัยหรือสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้การเผยแพร่กำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจเกิดความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ น่าเชื่อถือ ทำให้การบริหารจัดการความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพสูง และมีคุณภาพสูงขึ้น

การอภิปรายผล

1. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญที่สุด ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ ปัญหาด้านความเหตุผลที่ว่า “โรงพยาบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการ

ออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชนมากเท่าที่ควรเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีความต้านทานต่อโรค” ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรบางส่วนของโรงพยาบาลชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการมีความรู้ความสามารถ ความขยันหมั่นเพียร อดทนและมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ผู้บริหารโรงพยาบาลชุมชนควรที่จะมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ให้มากกว่านี้ แนวทางแก้ไข อาจทำได้โดยที่โรงพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน และมีความต้านทานต่อโรค และที่สำคัญโรงพยาบาลควรจัดสรรงบประมาณที่มีอย่างจำกัดเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการกับประชาชนอย่างเพียงพอที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

2. ปัจจัยภายในและภายนอกที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางถึงความสำคัญของปัจจัยทั้งภายในภายนอกต่อการพัฒนาการบริหารจัดการ ผู้ศึกษาเห็นว่า ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับปัจจัยภายนอกที่ว่า ภาครัฐ / เอกชนที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชน แต่ขณะเดียวกันอาจไม่แน่ใจกับปัจจัยภายในที่ว่า บุคลากรของโรงพยาบาลชุมชน จะมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนและความมุ่งมั่นเพียงพอที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร หรือไม่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนอาจยังไม่แน่ใจว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลชุมชนจะมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพียงพอหรือไม่

3. การสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรี ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเห็นด้วยว่า

ภาครัฐ และ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชลบุรีในทุกกิจกรรมดำเนินงานซึ่งและยังควรที่จะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการที่โรงพยาบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน มากเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ หรือมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเชื่อมั่นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ คือโรงพยาบาล ควรจัดสรรงบประมาณที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ เช่น ควรได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการกับประชาชนอย่างเพียงพออย่างเพียงพอและมากเท่าที่ควร และในขณะเดียวกันโรงพยาบาล ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีความต้านทานต่อโรค

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. โรงพยาบาล ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ เช่น ควรได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการกับประชาชนอย่างเพียงพอและมากเท่าที่ควร
2. ควรใช้สมุนไพรรักษาโรค เช่น มีสรรพคุณที่ดีและเป็นที่ยอมรับทางการแพทย์มาใช้ เพื่อประหยัดงบประมาณ
3. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรงและมีความต้านทานโรค
4. ควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในการป้องกันโรคระบาดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เช่น โรคไข้เลือดออก เป็นต้นรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน

ทราบถึงแผนการป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นว่าโรงพยาบาลมีแผนที่จะดำเนินการอย่างไรในแต่ละปี

5. บุคลากรของโรงพยาบาล ควรมีความรู้ด้านเทคนิคการให้บริการเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในบริการที่ดี และให้บริการโดยอาศัยหลักคุณธรรม

6. ผู้บริหารโรงพยาบาลชุมชนควรมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำและมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

7. บุคลากรของโรงพยาบาลชุมชนควรมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมสุขภาพ มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนและความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยแบบเจาะลึกการบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ด้านคุณธรรม เป็นต้น

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพให้มากขึ้นโดยมุ่งเน้นกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิด หรือตัวแบบในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นเลิศ

3. ควรทำวิจัยโดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น หรือวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ โดยขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ทั้งนี้ อาจครอบคลุมถึงผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลชุมชน

4. ควรทำวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดหรือตัวแบบอื่นสำหรับการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นคงทางสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชน เช่น การบริหารจัดการตามแนวพระราชดำริ เป็นต้น

5. ควรทำวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ เช่น การวิจัยเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงพยาบาลชุมชนกับหน่วยงานอื่นที่มีกรอบภาระงานใกล้เคียงหรือคล้ายกัน เป็นต้น

References

- Manakul, K. (2007). *Improving the quality of life based on the philosophy of sufficiency economy: A case study of Ban Chom Monday Moo 2, Tambon Mae Chan district, Chiang Rai province*. Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Adu_Ed/Kantaya_M.pdf (in Thai)
- Wikipedia. (2015). *List of hospitals in the community*. Retrived from <https://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อโรงพยาบาลชุมชนในประเทศไทย> (in Thai)
- Wiruchanipawan, W. (2007). *Management guidelines sufficiency in the community*. Bangkok: Forepace. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Elementary sample theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

